

des verbi fin.: धुरि निदधात्यनसि चेद्वृणाम् KĪTJ. ÇA. 3, 6, 19. तेन चेद-
विवाद्गते M. 8, 92. 5, 128. 9, 184. अन्यथा चेत् 8, 230. DRAUP. 8, 48. BHAG.
3, 1. R. 2, 8, 34. BHARTṢ. 2, 18 (mit यदि abwechselnd). PĀNĪKAT. II, 66. HIT.
I, 178. ÇĀK. 71, 11. RAGH. 2, 48. 57. SĀH. D. 3, 5, 15. 4, 8. mit dem perf.:
स चेन्ममार MBH. 12, 986. 992 u. s. w. mit dem potent. P. 3, 3, 156, Sch.
184, Sch. VOP. 25, 19. एतं चेदन्यस्मा अनुब्रूयास्तत एव ते शिरश्चिह्न्याम्
ÇAT. BR. 14, 1, 4, 19. M. 2, 220. 5, 79. 8, 162. 236 u. s. w. BHAG. 3, 24.
BRĀHMAN. 2, 17. MBH. 14, 145. PĀNĪKAT. I, 165. II, 12. MEGH. 52. 54. RĪĠA-
TAR. 5, 478 (in der Bed. des condit.). mit dem fut. P. 3, 3, 156, Sch. VOP.
25, 19. देवशेत्तिप्रं (शीघ्रम् आश्रु) वर्षिष्यति । शीघ्रं वप्स्यामः P. 3, 3, 133,
Sch. तौ चेन्मे विवक्ष्यति ÇAT. BR. 14, 6, 8, 1. 4, 8, 1, 9. MBH. in BENF. CHR.
12, 27. 17, 33. R. 3, 43, 21. 69, 14. 23. ÇĀK. 71, 12. उपाध्यायशेदागच्छति ।
आगमिष्यति । आगता वा । अथ त्वं हृन्ते ऽधीष्व P. 3, 3, 8, Sch. मुहूर्तौड-
पुपाध्यायशेदागच्छेत् आगच्छति । आगमिष्यति । आगता वा । अथ °9, Sch.
देवशेदवर्षेति वर्षति । वर्षिष्यति । तर्हि धान्यमवाप्सम, वपामः । वप्स्या-
मः 132, Sch.; vgl. VOP. 25, 7. mit dem condit.: सुवृष्टिशेदमविष्यत् तदा
सुभित्तमविष्यत् P. 3, 3, 139, Sch. VOP. 25, 31. MBH. 7, 3423. किं वावि-
ष्यद्गृह्यस्तमसो विभेता तं चेत्सकृत्किरणो धुरि नाकरिष्यत् ÇĀK. 163.
चेद् mit dem potent., aber im Nachsatz condit. MBH. 5, 960. mit vorang.
अथ wenn aber 2775. BHAG. 2, 33. 18, 58. Am Anf. des Satzes steht चेद्
PĀNĪKAT. 46, 6, aber daselbst ist wohl zu lesen: सान्तावारायणाः प्रत्यहं
गृहाद्वेगे निशि समायातीति चेदसत्यं मम वाक्यम्. Wenn der Nachsatz
vorangeht, wird derselbe durch keine besondere Partikel kenntlich ge-
macht; folgt er, so wird er durch तद्, ततम्, तदा, तर्हि oder अथ her-
vorgehoben, aber eben so häufig auch nicht. Die Neg. न steht entwe-
der unmittelbar vor चेद् (नचेत् gaṇa चादि zu P. 1, 4, 57) oder vor dem
verbum fin., welches vorangehen oder folgen kann; im letzten Falle ist es
von चेद् durch ein oder mehrere Wörter ausser न getrennt: न चेदन्यो
ऽर्थसंयोगः ÇĀK. ÇA. 4, 17, 1. न चेत्स्मिन्गृहे वसेत् M. 5, 102. अविशोक्ता
न चेद्व्यात् 8, 58. 4, 173. MBH. 7, 2595. 2597. 4254. BENF. CHR. 17, 33. N.
16, 4. 26, 8. R. 3, 69, 14. 23. ÇĀK. 7, 10. 104, 5. KATHĪS. 6, 149. ÇAUT. 29.
DAÇAK. 199, 10. RĪĠA-TAR. 5, 478. न करिष्यति चेद्वयः MBH. in BENF. CHR.
12, 27. MBH. 7, 3423. तौ चेन्मे न विवक्ष्यति ÇAT. BR. 14, 6, 8, 1. BHAG. 2,
33. 18, 58. HIT. IV, 89. 90. Wenn न unmittelbar auf चेद् folgt, eröffnet es
den Nachsatz: भावि चेत् तदन्यथा HIT. Pr. 28. SĀMUKHJAK. 1. SĀH. D. 4,
11. Eine Ausnahme ÇAUT. (BR.) 32, wo aber die var. 1. die Regel bestä-
tigt. नो चेत् (vgl. gaṇa चादि zu P. 1, 4, 57) = न चेत् wenn nicht: नो
चेत्सर्वविशेषो दानमेव परं भवेत् । यानीमान्युत्तमानीकं वेदोक्तानि प्रशं-
ससि । तेषां श्रेष्ठतरं दानमिति मे नात्र संशयः ॥ MBH. 13, 5809. An den
folgenden Stellen scheint es ganz die Bed. von अपि न ach wenn doch
nicht zu haben: दुर्पोधनेन निकृता मनस्वी नो चेत्क्रुद्धः प्रदेहार्तराष्ट्रान्
5, 678. 676. 966. Auf dieselbe Weise könnte auch न चेत् 676 aufgefasst
werden. In der späteren Sprache bildet नो चेत् wenn nicht stets einen
verkürzten Satz für sich, auf den unmittelbar der Nachsatz folgt:
भवता मौनव्रतेन स्यात्तव्यम् नो चेत् तव काष्ठात्पतो भविष्यति PĀNĪKAT.
76, 20. 162, 24. I, 201. HIT. 18, 18. 24, 12. 58, 17. 63, 15. 76, 10. 93, 6.
103, 9. 127, 11. KATHĪS. 4, 78. VER. 7, 13. Ebenso gebraucht wird न चेत्
ÇAT. BR. 14, 7, 8, 15. न चेत् und नो चेत् haben auch die Bed. damit nicht:

न चेदियं (पुरी) नशति (lies: नश्यति) वानरादितां प्रदीपतां दाशरथाय
मैथिली wenn diese Stadt nicht zu Grunde gehen soll, damit sie nicht
zu Grunde gehe R. 5, 80, 24. मनुष्यलोकतयकृतमुद्योरो नो चेदनुप्राप्त इवा-
तकः स्यात् । शस्त्राणि u. s. w. प्रतिपादयित्वा । योधाश्च सर्वे कृतनिश्चया-
स्ते भवन्तु MBH. 5, 2714. Nach MED. avj. 24 hat चेद् ausser der Bed. von
पतातर (wenn) noch die von कुत्सित, प्रशंसा und असाकृत्य. Ueber
चेद् mit न und नो hat LASSON zu HIT. 18, 18 ausführlich gehandelt. —
Vgl. नेद्.

चेदार m. Eidechse, Chamäleon WILS. — Ein verlesenes वेदार.

चेदिर् m. pl. N. pr. eines Volksstammes, welcher in Bandelakhanda
wohnte (LIA. I, 573, N.) und dessen Anhänglichkeit an das alte Gesetz
das Epos hervorhebt; die Hauptstadt hiess Çuktimatī, als Könige
werden genannt: Vasu Uparikāra, Subāhu, Dhṛṣṭaketu, Da-
maghoshā, Çiçupāla u. s. w. TRIK. 2, 1, 10. H. 956. माकिरेना पृथा
गायेनेमे पतिं चेदयः RV. 8, 3, 39. MBH. 1, 2342. 7028. 8, 2085. fg. 14, 2467.
R. 4, 41, 14. VARĀH. BṚH. S. 16, 3. 31 (30), 22. VP. 186. चेदिहृषीः MUDRĀ.
112, 1. चेदिविषय MBH. 1, 2335. °पुरी 2, 1508. N. 16, 6. °नगरी = त्रि-
पुरी H. 975. °प Fürst der K. MBH. 1, 2342. 3, 462. VARĀH. BṚH. S. 42
(43), 8. BṚH. P. 9, 22, 6 (hier zugleich N. pr. eines Sohnes des Vasu U-
parikāra). °पति N. 16, 31. MBH. 3, 10284. 13, 5650. °भूभुज BṚH. P. 7, 1,
13. °राज TRIK. 2, 8, 22 (= Çiçupāla). MBH. 3, 898. °राज N. 12, 100.
13, 21. HARIV. 4064. BṚH. P. 9, 24, 38. Als Stammvater wird Kēdi, ein
Sohn Kaiçika's oder Uçika's, genannt VP. 422. BṚH. P. 9, 24, 2. —
Vgl. चैय.

चेदिक m. pl. N. pr. eines südöstlich von Madhjadeça wohnenden
Volkes VARĀH. BṚH. S. 14, 8.

चैय (von 1. चि) adj. P. 3, 1, 97, Sch. 6, 1, 213, Sch. VOP. 26, 3. zu schich-
ten: अग्निः MBH. 12, 10745. einzusammeln: पुण्यम् VOP.

चेर N. pr. eines Reiches im südlichen Indien LIA. II, 4016. fg.

चैरु (von चर) adj. begehend (ein heiliges Werk): त्वं ह्येके चेरेव वि-
दा भगं वसुतये RV. 8, 30, 7.

चेल्, चैलति sich bewegen DĀTUP. 15, 29. — Vgl. चल्, चेल्, केल्,
खेल्, वेल्.

चेल 1) n. Kleid, Gewand AK. 2, 6, 8, 17 (nach dem Sch. auch चेलो f.).
3, 4, 204. H. 606. an. 2, 486. चेलक्रोपं वृष्टो देवः P. 3, 4, 33. तस्मात्सा-
न्ना लिप्सेथाश्लेषिण्डभृतिम् R. GORR. 2, 26, 37. (योधाश्चक्रुः) चेलावधूननम्
MBH. 8, 4380. चेलावेधाश्चापि चक्रुः (सभ्याः) 2, 2367. चेलापहार 8, 2045.
M. 11, 166. चेलनिर्णोक्त Wäscher 4, 216. (चाण्डालश्चपचानाम्) वासांसि
मृतचेलानि (v. l. °चेलानि) 10, 52. MĀRK. P. 8, 103. 104. सचेलो बकिराब्रु-
त्य M. 11, 202. विपन्नो गलमुद्वह्य दृष्ट्वा चेलचौरया (st. dessen ग्रन्थकप-
लव 576) RĪĠA-TAR. 4, 573. सुचेलो adj. HARIV. 7946. (आसनम्) चेलानि-
नकुशोत्तरम् BHAG. 6, 11. कलशाश्लेषकपिठनः (v. l. चैल °) HARIV. 6046.
Vgl. आकरचेलो, कुचेल. — 2) am Ende eines comp. चैल (f. ई) einen
Tadel ausdrückend P. 6, 2, 126. GAṆARATNAM. zu 2, 1, 53. AK. 3, 4, 204.
H. 1443. H. an. भार्यचैल n. das Gewand —, die blosse äussere Erschei-
nung einer Gattin, eine Gattin dem Namen nach P. 6, 2, 126, Sch. ein
drei- und mehrsilbiges fem. verkürzt davor den Vocal nach P. 6, 3, 43.
fgg. ब्राह्मणचेली Sch. — Vgl. चैल.